

آزاتیوپرین

این نوشته توسط انجمن روماتولوژی ایران برای اطلاع رسانی به بیماران در مورد داروی تجویز شده برای آن‌ها به زبان فارسی تهیه شده است. مطالب این نوشته مربوط به اطلاعاتی است که تا تاریخ نگارش موجود بوده ولی باید توجه داشت که در هر زمان ممکن است این اطلاعات عوض شوند. توصیه می‌شود که بیماران برای هر دارونی که مصرف می‌کنند، نوشته موجود در بسته بندی دارو را نیز مطالعه کرده و دستورات پزشک و داروساز را برای چگونگی مصرف دارو رعایت نمایند. همیشه در مورد عوارض احتمالی و لزوم انجام آزمایشات در حین مصرف دارو، از پزشک خود سوال کنید.

آزاتیوپرین چیست؟

آزاتیوپرین (Azathioprine) دارویی است که برای درمان آرتریت روماتوئید، لوپوس، میوزیت ها، واسکولیت ها و بعضی بیماری‌های دیگر روماتیسمی تجویز می‌شود. این دارو در بیماری‌هایی که پیوند اعضا شده‌اند و برای درمان بعضی از سرطان‌ها و بیماری‌های التهابی روده نیز مصرف می‌شود.

آزاتیوپرین یک داروی تضعیف‌کننده سیستم ایمنی است. در بیماری آرتریت روماتوئید، موجب کاهش درد و التهاب شده و هم‌چنین آسیب‌های مفصلی را محدود کرده و در دراز مدت از معلولیت جلوگیری می‌کند. آزاتیوپرین جزو داروهای زمینه‌ای ضد روماتیسمی است که می‌تواند سیر بیماری را تغییر دهد [Disease Modifying Antirheumatic Drugs(DMARDs)].

آزاتیوپرین برای درمان موارد شدید آزاتیوپرین که به در مان‌های دیگر جواب نداده‌اند بکار می‌رود. اثرات آزاتیوپرین، 6 تا 8 هفته بعد از شروع درمان ظاهر می‌شود. قطع آزاتیوپرین چند هفته بعد از شروع درمان ممکن است موجب تشدید علائم آرتریت روماتوئید شود.

روش مصرف آزاتیوپرین

آزاتیوپرین به صورت قرص‌های 50 میلی‌گرمی موجود است. مقدار مصرف این دارو را با توجه به وزن بیمار مشخص می‌کنند. معمولاً درمان با 50 تا 100 میلی‌گرم دارو شروع می‌شود و پس از 1 تا 2 ماه در صورت لزوم مقدار آن را تا 250 میلی‌گرم در روز افزایش می‌دهند. قرص‌ها را می‌توان یک جا (یک بار در روز) و یا در دونوبت در روز مصرف کرد.

آزاتیوپرین را می توان به همراه داروهای ضدالتهابی غیر استروئیدی ، استروئیدها و سایر داروهای زمینه ای ضد روماتیسمی (DMARDS) استفاده کرد.

عوارض جانبی آزاتیوپرین

مصرف آزاتیوپرین ممکن است با عوارضی همراه باشد. در صورت بروز عوارض زیر پزشک خود را مطلع کنید. کاهش مقدار مصرفی دارو ممکن است بتواند بعضی عوارض را از بین ببرد.

عوارض شایع آزاتیوپرین:

تهوع ، استفراغ ، دردهای شکمی و اسهال : در حدود 10 درصد افرادی که آزاتیوپرین مصرف می کنند ممکن است دیده شود. مصرف قرص ها دو بار در روز بجای یک بار و خوردن آن ها به همراه غذا ممکن است در برطرف کردن این عوارض موثر باشد. در صورت لزوم می توان از داروهای ضد تهوع استفاده کرد.

عوارض پوستی : حدود 5 درصد افرادی که آزاتیوپرین مصرف می کنند ، ممکن است دچار حساسیت های پوستی و حساس شدن به نور آفتاب شوند. مصرف کرم های ضد آفتاب و پوشیدن کلاه توصیه می شود.

عوارض غیرشایع و نادر آزاتیوپرین :

عوارض کبدی و لوزالمعده ای : آزاتیوپرین می تواند اختلال در تست های کبدی و یا التهاب کبد (هیپاتیت) ایجاد کند. این عارضه در حدود 1 درصد بیمارانی که آزاتیوپرین مصرف می کنند اتفاق می افتد. این عارضه ممکن است علائمی ایجاد نکند ، بنابراین برای تشخیص آن انجام آزمایش های مرتب خون اهمیت دارد. اگر دچار علائمی مانند زردی در پوست ، یا چشم ها شدید ، بلافاصله به پزشک اطلاع دهید. آزاتیوپرین می تواند موجب التهاب لوزالمعده (pancreatitis) شود که با درد شکم همراه است.

عوارض خونی : آزاتیوپرین می تواند موجب کاهش تعداد گلبول های سفید خون شود. گلبول های سفید در مبارزه با عفونت های نقش دارند. تعداد پلاکت ها نیز ممکن است کاهش یابند. پلاکت ها در متوقف کردن خونریزی نقش دارند.

انجام مرتب آزمایشات خون برای کشف عوارض خونی آزاتیوپرین ضروری است. اگر علائمی مانند زخم های دهان ، خونریزی های زیرجلدی ، خون دماغ ، خونریزی از لثه ، تنگ نفس ، عفونت یا تب پیدا کردید بلافاصله به پزشک خود مراجعه کنید.

حساسیت دارویی: تعداد کمی از بیماران 1 تا 2 هفته بعد از شروع آزاتیوپرین ، یک نوع حساسیت دارویی پیدا می کنند که با درد عضلات و تب همراه است. اگر این علائم در شما پیدا شود به پزشک خود اطلاع دهید.

عفونت ها: در بیمارانی که آزاتیوپرین مصرف می کنند ، احتمال بروز عفونت ها بویژه عفونت های ویروسی هرپس زوستر (آبله مرغان و زونا) زیاد می شود. کسانی که آزاتیوپرین مصرف می کنند باید از تماس با بیماران مبتلا به این نوع عفونت خودداری کنند. اگر به هر نوع عفونت یا تب دچار شدید به پزشک خود مراجعه کنید.

سرطان : در بیمارانی که پس از پیوند اعضا ، آزاتیوپرین مصرف می کنند ، مطالعات نشان داده است که احتمال بروز سرطان های پوست زیاد می شود. این موضوع ممکن است در بیماران روماتیسمی که از آزاتیوپرین استفاده می کنند نیز صادق باشد.

احتیاط های لازم در موقع مصرف آزاتیوپرین

آزمایش های خون: چون آزاتیوپرین ممکن است بدون اینکه علائمی ایجاد کند ، عوارضی برای کبد و سلول های خونی داشته باشد، آزمایش های خون باید بطور مرتب انجام شود. آزمایش های خون بویژه در چند ماه اول درمان اهمیت دارند . آزمایش های شمارش گلبولی و تست های کبدی در چند ماه اول درمان هر 2 تا 4 هفته و سپس هر 1 تا 3 ماه انجام می شوند. آزمایش های خون هم چنین تاثیر درمانی را نشان می دهند.

تداخل دارویی آزاتیوپرین با سایر داروها

آزاتیوپرین با سایر داروها می تواند تداخل دارویی داشته باشد. همه داروهائی را که مصرف می کنید به تمام پزشکان خود بگوئید.

آلوپورینول (Allopurinol) که برای درمان نقرس و پائین آوردن اسید اوریک بکار می رود، سطح خونی آزاتیوپرین را بالا می برد. بنابراین مصرف این دو دارو با یکدیگر ممکن است خطرناک باشد و مقدار مصرف آزاتیوپرین باید با دقت مشخص شود.

بعضی داروهای ضد فشارخون (مانند کاپتوپریل ، انالپریل) و سولفاسالازین هم با آزاتیوپرین تداخل دارویی دارند.

آزاتیوپرین را می توان به همراه داروهای داروهای ضدالتهای غیراستروئیدی مصرف کرد بشرط آن که عملکرد کلیه ها طبیعی باشد.

انجام واکسیناسیون با اکثر واکسن ها در موقع مصرف آزاتیوپرین بلامانع است. بعلت عوارض کبدی ، از نوشیدن مشروبات الکلی زیاد در موقع مصرف آزاتیوپرین باید خودداری شود.

حاملگی و شیردادن

آزاتیوپرین در دوران حاملگی و شیردادن مصرف شده و بی خطر بودن آن نشان داده شده است.

پیشگیری از سرطان پوست

در موقع مصرف آزاتیوپرین ، توصیه می شود مدت طولانی در معرض آفتاب قرار نگیرید و از کرم های ضد آفتاب استفاده کنید.

سایر منابع اینترنتی (به زبان انگلیسی) :

www.rheumatology.org

www.rheumatology.org.au

www.uptodate.com/patients

www.mayoclinic.com

تمام حقوق این سایت متعلق به انجمن روماتولوژی ایران است . کپی برداری از مطالب این سایت با ذکر منبع و بدون انجام تغییر در متون بلامانع است.

www.iranianra.org

بازنگری شده : فروردین 1390